

TER BESLISSING

Datum

18 november 2022

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit, Ondergr en
Marien
Stoffen en Waterketen

Beslistermijn

22 november

Bijlage(n)

3

Aan

Minister
Ter informatie staatssecretaris

nota

BNC fiche herziening richtlijn behandeling stedelijk
afvalwater

Aanleiding

De Europese Commissie heeft 26 oktober als onderdeel van het Zero Pollution Pakket een voorstel voor de herziening van de richtlijn behandeling stedelijk afvalwater gepresenteerd. Andere voorstellen uit dit pakket zijn het voorstel voor de herziening van de lijsten stoffen voor oppervlaktewater en grondwater onder de Kaderrichtlijn Water en een voorstel voor de aanpassing van de Luchtkwaliteitsregelgeving. Voor alle voorstellen worden namens het kabinet eerste beoordelingen opgesteld, de BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen). Met deze nota wordt u geïnformeerd en wordt uw akkoord gevraagd op het BNC-fiche voor de herziening van stedelijk afvalwater. Het BNC fiche voor het andere watervoorstel wordt apart aan u voorgelegd. De staatssecretaris wordt geïnformeerd omdat behandeling van de voorstellen in de Milieuraad plaatsvindt waar de staatssecretaris aan deelneemt. De richtlijn stedelijk afvalwater staat op de voorlopige agenda voor de Milieuraad van 20 december.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd uiterlijk 22 november akkoord te geven op het BNC-fiche ten behoeve van bespreking op 23 november in het interdepartementale BNC-overleg.

Kernpunten

De Europese Commissie stelt een ambitieuze herziening voor de richtlijn stedelijk afvalwater uit 1991. De voor Nederland belangrijkste punten zijn grofweg onder te verdelen in zes blokken.

1. Zuivering rwzi's: aanscherping van de reductie-eisen voor stikstof en fosfaat en verplichte aanvullende (4^e trap) zuivering bij rwzi's voor de aanpak van microverontreinigingen, zoals medicijnresten. Voor beide doelstellingen geldt als termijn 2035 voor grote rwzi's en risicogebaseerd voor middelgrote rwzi's in 2040.
2. Verplichting tot uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor producenten van geneesmiddelen en cosmetica die zouden moeten meebetalen aan benodigde aanvullende zuivering.
3. Verplichte monitoring van COVID-19 en andere gezondheidskundige parameters.
4. Vergunningplicht voor indirecte lozingen.

5. Uitgebreide monitoring en rapportageverplichtingen.
6. Bepalingen met betrekking tot toegang tot de rechter, compensatie en sancties.

Datum
18 november 2022

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit, Ondergr en
Marien
Stoffen en Waterketen

Aan
Minister

Krachtenveld

De verplichtingen hebben met name gevolgen voor de waterschappen en, in mindere mate, de gemeenten. Hoewel er een forse opgave voor zuivering bij rwzi's ligt voor de waterschappen ondersteunen ze het voorstel. Voor de gemeenten en ook de waterschappen zijn er zorgen over de monitoring- en rapportageverplichtingen. Unie van Waterschappen en VNG nemen deel aan het interbestuurlijk dossierteam dat de onderhandelingen verder begeleidt. Met name de geneesmiddelenindustrie maakt zich zorgen over de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Tijdens een bijeenkomst op 9 november is afgesproken om eind dit jaar al een vervolgoverleg te plannen met betrokkenen van de industrie. Toekomstige implementatie en onderhandelingen in Brussel zullen hier deels parallel oplopen.

Toelichting

Ad 1 - Zuivering rwzi's

Hoewel het om een forse opgave gaat hebben we als benedenstrooms land ook veel baat bij aanpak op Europees niveau en levert de richtlijn ook een bijdrage om de doelen van de Kaderrichtlijn water en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie te halen en draagt bij aan schonere drinkwaterbronnen. Voor nutriënten wordt al bijna aan nieuwe eisen voldaan, voor aantal grote oudere rwzi's is er mogelijk een knelpunt. Hoewel onder het versnellingsprogramma medicijnresten uit afvalwater onder de Ketenaanpak medicijnresten waterschappen al bezig zijn met aanvullende zuivering zijn te termijnen te ambitieus. Realistische termijnen zijn essentieel, ook in het licht van kosten.

Ad 2 – uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)

In principe ondersteunen we het principe van UPV; het is geen nieuw instrument en wordt bijvoorbeeld al toegepast voor zwerfvuil en autobanden. Hoewel de afvalwatersector in Europees verband voor UPV heeft gepleit is het nadrukkelijk de Europese Commissie zelf die voor deze bepaling heeft gekozen en verwacht op dit punt ook discussie. Er zijn twijfels of dit door 27 lidstaten zelf uitgevoerd moet worden. Ook mag de beschikbaarheid en betaalbaarheid van medicijnen voor patiënten niet in geding komen.

Ad 3 – monitoring gezondheidskundige parameters

Hoewel het ministerie van VWS samen met het RIVM en de waterschappen een nationale afvalwatermonitoring heeft opgezet om COVID-19 te monitoren die ook benut kan worden voor andere gezondheidskundige parameters is VWS geen voorstander om volksgezondheidsaspecten te regelen via een waterrichtlijn.

Ad 4 – vergunningplicht indirecte lozingen

Indirecte lozingen vallen zowel onder de Richtlijn industriële emissies als onder de richtlijn stedelijk afvalwater. In het voorstel voor stedelijk afvalwater worden alle indirecte lozingen vergunningplichtig en zouden algemene regels zoals Nederland toepast, en ook een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is, niet meer mogen. Dit zal leiden tot een forse ongewenste uitbreiding van de administratieve lasten.

Ad 5 – Monitoring algemeen

De voorstellen voor monitoring zijn nu zeer uitgebreid. Dit is in veel gevallen niet doelmatig en leidt ook hier in knelpunten uitvoering en hoge kosten.

Ad 6 – Toegang tot de rechter

Vergelijkbare bepalingen rond toegang tot de rechter, compensatie en sancties zijn ook terug te vinden in het voorstel voor de herziening van de Richtlijn industriële emissies en de herziening voor de Luchtkwaliteitsrichtlijnen. Het kabinet heeft de voorkeur voor het harmoniseren van deze bepalingen. Voor zover mogelijk moet vermeden worden dat er per sectorregelgeving telkens een ander regime gaat gelden

Politieke context

Hoewel de waterschappen nu al ruimschoots voldoen aan de eisen voor stikstof- en fosfaatverwijdering uit de huidige richtlijn en een eind op weg zijn naar de aangescherpte eisen kan de watersector zo ook laten zien hun bijdrage te leveren aan de reductie van stikstof in het milieu.

Financiële/juridische overwegingen

Extra eisen aan de zuivering van afvalwater kunnen van invloed zijn op waterschapslasten (zuiveringslasten van burgers en bedrijven). Een voorlopige inschatting geeft oplopend tot 2040 een bedrag van 12 tot 20 miljoen per inwoner per jaar. Dit hangt mede af van de termijnen waaraan voldaan moet worden.

Ik zie dat er een impact assessment wordt gedaan. Een tijdige uitvoeringstoets lijkt me ook relevant, wordt deze gedaan?

Strategie

De onderhandelingen in Brussel starten nu. Een eerste oriëntatie staat als mogelijk agenda-item op de agenda van de Milieuraad van 20 december.

Duurzaamheid

Het voorstel beoogt het hergebruik van afvalwater en slib te bevorderen door schoner afvalwater. Aanvullende zuivering en ook toekomstige terugwinning van afvalwater dragen ook bij aan extra energieverbruik en geldt een energieneutraliteitsdoelstelling.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	BNC Fiche	Nederlands beoordeling van het voorstel voor wijziging van de EC
2	Voorstel voor wijziging van de Richtlijn	Ter informatie
	Bijlagen bij het voorstel	Ter Informatie

Datum

18 november 2022

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit, Ondergr en
Marien
Stoffen en Waterketen

Aan

Minister